

dziło o wzmocnienie NRD, o wolne od błędów, szybkie i wspólne przeprowadzenie uchwał V Zjazdu Partii, które znalazły swój wyraz w programie wyborczym". — „Neues Deutschland” pisze dalej: „Wyniki wyborów z 16 listopada i ich przygotowanie potwierdziły hasło V Zjazdu Partii: Im silniejsza jest NRD, tym pewniejszy i bardziej nienaruszalny jest pokój w Europie. — Dlatego wybory nasze posiadają również wielkie znaczenie międzynarodowe i pomagają w dalszym przesunięciu sił w świecie na rzecz sił pokoju, demokracji i socjalizmu. Wyborcy nasi przyczynili się do tego swoją decyzją”.

Przewodniczącym Izby Ludowej został ponownie wybrany dr. Johannes Dieckmann. M.

PREMIER GROTEWOHL O ZASADACH POLITYKI NRD

Premier Otto Grotewohl, któremu po wyborach powierzono ponownie misję utworzenia nowego rządu Niemieckiej Republiki Demokratycznej, przedstawił go Izbie Ludowej na posiedzeniu z 8 XII br. — Pierwszym zastępcą przewodniczącego Rady Ministrów został Walter Ulbricht (I Sekretarz KC SED), a zastępcami przewodniczącego: Max Sefrin (jednocześnie minister zdrowia — członek prezydium zarządu głównego Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej), dr Hans Loch (przewodniczący Niemieckiej Partii Liberalno-Demokratycznej), Paul Scholz (SED), dr Lothar Bolz (jednocześnie minister spraw zagranicznych — przewodniczący Niemieckiej Partii Narodowo-Demokratycznej), Bruno Leuschner (jednocześnie przewodniczący państwowej Komisji Planowania — SED), Willi Stoph (jednocześnie minister obrony — SED) oraz Heinrich Rau (jednocześnie minister handlu zagranicznego i wewnętrznoniemieckiego — SED).

Z okazji prezentacji nowego rządu premier Otto Grotewohl w złożonej deklaracji przedstawił członkom Izby Ludowej zasady i kierunek działania polityki NRD. „W całej naszej polityce — mówił on — kierujemy się dążeniem do zapewnienia niezbędnego pokoju. Dla Niemiec niebezpieczeństwo wojny jest szczególnie wielkie, ponieważ Niemcy zachodnie przekształcają się obecnie w centrum przygotowań do wojny atomowej w Europie”. Dalej premier zwrócił uwagę, iż rząd zachodni-niemiecki na zbliżającej się sesji Rady NATO nie zaniecha z pewnością niczego, aby zdławić nową inicjatywę polskiego ministra spraw zagranicznych Rapackiego w sprawie stopniowego utworzenia w Europie środkowej strefy, wolnej od broni atomowej. W związku z tym premier Grotewohl oświadczył: „Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej apeluje z całą mocą do rządów państw NATO, takich jak Anglia, Francja, Belgia, Holandia, Luksemburg, Dania, Norwegia i Włochy, których narody w naszym stuleciu dwukrotnie padły już ofiarą polityki wojennej militarystyki niemieckiej, aby na rozpoczynającej się wkrótce sesji Rady NATO nie dopuściły do podjęcia jakichkolwiek kroków, które by mogły jeszcze bardziej zaostriżyć istniejące napięcie w Niemczech i w Europie. Wzywamy te rządy, aby przeciwstawiały się zbrojeniom atomowym Niemiec zachodnich, natomiast poparły plan utworzenia w Europie środkowej strefy bezatomowej”.

Premier poruszył również sprawę przyszłego statutu Berlina i oświadczył: „Sprawa jest całkowicie jasna. Berlin jest częścią Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Nigdy nie było w Niemczech piątej strefy okupacyjnej”.

W końcowej części swego przemówienia premier Grotewohl omówił zagadnienie traktatu pokojowego z Niemcami i zjednoczenia obydwu części Niemiec w jedno państwo. Jak zaznaczył, przygotowania do traktatu pokojowego z Niemcami zwiększyłyby znacznie widoki utworzenia w Europie strefy wolnej od broni atomowej, ponieważ w traktacie pokojowym nie może, oczywiście, zabraknąć postanowienia, że Niemcy muszą być pozbawione broni atomowej. Wszczęcie rokowań w sprawie traktatu pokojowego z Niemcami, zdaniem premiera, stworzyłoby nowe

możliwości zapewnienia bezpieczeństwa europejskiego, a z drugiej strony porozumienia i zbliżenia między obydwu państwami niemieckimi. Byłby to nowy, silny bodziec dla propozycji, dotyczącej utworzenia konfederacji obydwu państw niemieckich. „Z tego wszystkiego wynika — zakończył premier Grotewohl — że problem traktatu pokojowego z Niemcami stanowi obecnie najbardziej decydującą kwestię, którą trzeba postawić na porządku obrad, aby rozwiązać cały kompleks problemów niemieckich”.

Izba Ludowa wyraziła wotum zaufania rządowi Otto Grotewohla i zaaprobowała przedstawiony przez premiera program polityki NRD. — Tego samego dnia wieczorem prezydent NRD Wilhelm Pieck zaprzysiął członków nowego rządu.

M.

WIZYTA HEUSSA W WIELKIEJ BRYTANII

Wybrany* w r. 1949 prezydentem NRF Theodor Heuss dyskontował dotychczas za granicą na rzecz republiki bońskiej szybko zdobytą opinię „dobrego Niemca”. Jego wpływ na politykę wewnętrzną nie był duży. Heuss natomiast był eksponentem interesów ogólnoniemieckich w czasie swych oficjalnych podróży do Turcji, Włoch, Kanady czy USA. W przededniu ostatniej wizyty oficjalnej w Anglii starano się sztucznie podnieść autorytet Heussa również w dziedzinie polityki wewnętrznej. Nawet na łamy prasy brytyjskiej („Manchester Guardian”, 20 X 1958) przedostało się twierdzenie, że dzisiejszej siedziby prezydenta NRF w willi Hammerschmidt nie przesłania cież siedziby kanclerza w pałacu Schaumburg. Oczywiście przeceniono w ten sposób rzeczywisty wpływ Theodora Heussa na życie polityczne Niemiec zachodnich. Chodziło jednak o to, by powiększyć sukces zaplanowanej wizyty.

Theodor Heuss przebywał w Anglii w dniach 20—23 X 1958 r. jako oficjalny gość królowej Elżbiety. W tym czasie korzystał ze wszystkich przywilejów, jakimi obdarza z całym tradycyjnym ceremoniałem najwyższych przedstawicieli państw rodzina panująca w Anglii. Za poprzednika Theodora Heussa w tym charakterze gościa dworu królewskiego uznano Wilhelma II, który w listopadzie 1907 r. złożył wizytę Edwardowi VII, swemu wujowi. W tej interpretacji popełniono nieścisłość wynikającą z tego, że Heuss, prezydent Niemieckiej Republiki Federalnej, nie reprezentował całych Niemiec. Ponieważ nie można było pominąć tego momentu, Heuss posłużył się w swym powitalnym przemówieniu sformułowaniem, z którego wynika, że Niemiecka Republika Demokratyczna stanowi jakoby teren „strefy radzieckiej” zamieszkałej przez ludność, która oczekuje oswobodzenia i zjednoczenia z NRF. W odpowiedzi królowej Elżbiety znalazł się jedynie akcent aprobujący dążenia Niemiec do zjednoczenia. Zasadnicza treść przemówienia królowej dotyczyła koligacji rodziny królewskiej z książętami niemieckimi Sachsen-Coburg i Gotha.

Jak przewidziano w bogatym programie wizyty, Heuss był również gościem lorda mayor Londynu, Sir Denisa Truscott. Odwiedził też uniwersytet w Oxfordzie, sam zaś przyjmował rodzinę królewską na obiedzie w londyńskiej siedzibie ambasady NRF.

Znaczenie jednak wizyty przygotowanej tak starannie nie zasługuje wyłącznie na kronikarskie zestawienie faktów. Niespodzianie dla samych organizatorów całego ceremoniału spotkania wyrósł nagle problem stosunków brytyjsko-niemieckich, reminiscencji historycznych, odpowiedzialności narodu niemieckiego za zbrodnie obu wojen, odruchów niechęci czy wzajemnych sympatii.

Wprawdzie po wizycie publicyści w NRF podkreślali jak najwyraźniej, że należało się liczyć nawet z demonstracjami niechęci ze strony opinii angielskiej, żadne

* W r. 1954 powtórzono wybór. Zgodnie z wymogami konstytucji NRF kadencja prezydenta może trwać najwyżej 10 lat, w danym wypadku do lipca 1959, w którym to czasie winna nastąpić zmiana na stanowisku prezydenta NRF.